

MEDIJI O ZDRAVSTVU

petak, 10. maj 2019.godine

RTS- Ko će štiti osiguranike posle ukidanja zaštitnika pacijenata

BLIC- Novom metodom mladiću u Valjevu spasli ruku od tumora

VEČERNJE NOVOSTI- Biće ukinute liste čekanja na Institutu za onkologiju

VEČERNJE NOVOSTI- Novi aparati za dijalizu u Kuršumliji

VEČERNJE NOVOSTI- RIZIK OD INFARKTA I KRVARENJA: Opasan lek za multiplu sklerozu

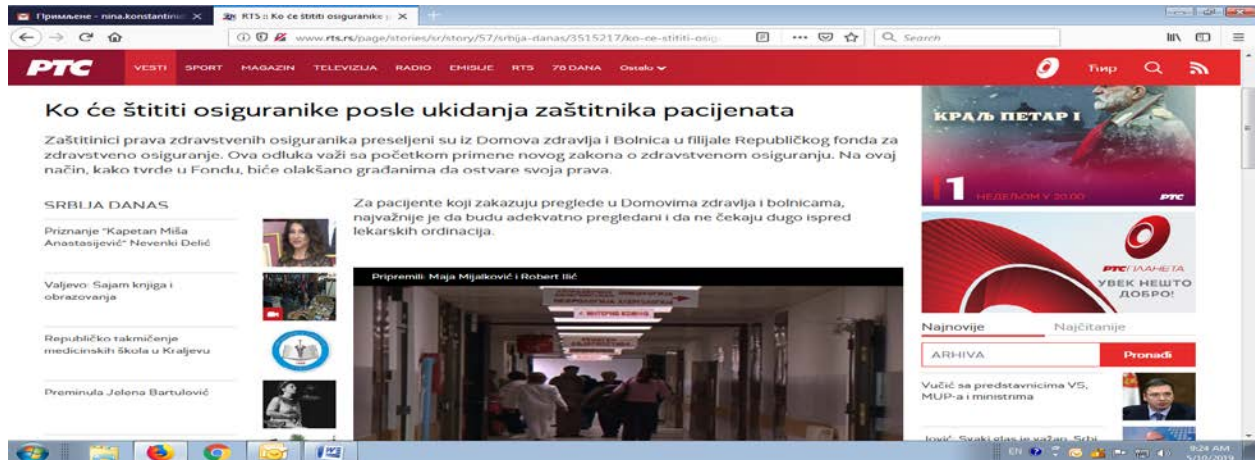
RTS- "Viking bebe" stižu i u Srbiju

RTS- Institut za transfuziju poziva građane da daju krv

RTS- Poklon iz Vankuvera za Dečje odeljenje kraljevačke bolnice

***DZ NOVI SAD - Međunarodni dan medicinskih sestara i tehničara

***DZ NOVI SAD - Euromelanoma dan

Ko će štiti osiguranike posle ukidanja zaštitnika pacijenata

Zaštitnici prava zdravstvenih osiguranika preseljeni su iz Domova zdravlja i Bolnica u filijale Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje. Ova odluka važi sa početkom primene novog zakona o zdravstvenom osiguranju. Na ovaj način, kako tvrde u Fondu, biće olakšano građanima da ostvare svoja prava.

Za pacijente koji zakazuju preglede u Domovima zdravlja i bolnicama, najvažnije je da budu adekvatno pregledani i da ne čekaju dugo ispred lekarskih ordinacija.

"Jednom sam bila bolesna sa temperaturom, onda skinem temperaturu kući, dođem ovde, nemam temperaturu. Nisu hteli da me prime i tako sam se sama kući malo duže lečila."

"Ja pozovem kol centar, međutim tu je uvek zauzeto i ja sve preko Beograda zakazujem."

"Ono ima propusta uvek, i kod nas i kod njih", kažu neki od anketiranih pacijenata.

U pirotskom Domu zdravlja smatraju da su zaštitnici prava pacijenata iz oblasti zdravstvenog osiguranja do sada preklapali ingerencije sa zaštitnikom iz domena zdravstvene zaštite.

"Lekari i medicinske sestre, odnosno ostalo zdravstveno osoblje i dalje profesionalno izvršavaju svoj posao sa punom odgovornošću, tako da mislim da se to neće osetiti uopšte u našem radu", kaže dr Rihard Šnele, zamenik direktora Doma zdravlja Pirot.

Zaštitnik prava pacijenata za primarnu zdravstvenu zaštitu sada se nalazi u gradskoj upravi i tu pacijenti mogu da podnesu prigovore, ukoliko su nezadovoljni pruženim uslugama

"Primamo stranke, njihove izjave, saslušavamo, pokušavamo da kontaktiranjem nadležne zdravstvene ustanove taj problem rešimo", navodi Saša Igić, zaštitnik prava pacijenata.

U Republičkom Fondu za zdravstveno osiguranje objašnjavaju da izmeštanjem zaštitnika iz zdravstvenih ustanova, građanima će biti lakše i dobijaće kvalitetnije usluge.

"Pored toga i oni građani koji ne mogu da odu do ispostve filijale, fizički, koja je najbliža njihovom mestu stanovanja, mogu sada da pozovu preko kol centra i da dobiju informaciju u tom momentu ili u roku od 24 sata", objašnjava dr Sanja Radojević Skodrić, direktorka RFZO.

Podaci pokazuju da se osiguranici najčešće obraćaju zaštitniku prava zbog primedbi na ponašanje zdravstvenih radnika. Kol centar RFZO daje odgovore odmah i većina slučajeva se reši pre podnošenja prijava osiguranika.

Novom metodom mladiću u Valjevu spasli ruku od tumora

Više ne strahujem da neću moći da radim, kaže Nemanja Gajić (27) iz Loznice, kome je postupkom autotransplantacije u valjevskoj bolnici spasena ruka zahvaćena tumorom.

Mladom pacijentu spasena je ruka presađivanjem kosti potkolenice, a prvi zahvat takve vrste u Valjevu izveli su iskusni dr Aleksandar Đorđević, supspecijalista ortopedske onkologije, i dr Saša Vukićević, načelnik valjevske ortopedije.

Nemanja, koji je po zanimanju konobar, strahovao je ne samo za zdravlje, već i da će usled bolesti ostati bez ruke i morati da prestane da radi. Posle operacije, za "Blic" kaže da se oseća odlično.

- S obzirom na to da mi je dr Đorđević pre intervencije sve detaljno objasnio, na koji način će doći do transplantacije i kako će mi biti sređena ruka, uopšte nisam strahovao za ishod zahvata, a imao sam i apsolutno poverenje u medicinsku ekipu. Osećam se odlično i nemam bolove, dr Vukićević me je u međuvremenu pregledao i zadovoljan je postoperativnim tokom. Posebno mi je važno što sam na operaciju mogao da dođem u Valjevo, bez predugo čekanja i odlaska u Beograd. Ruku nisam prethodno povredio, tumor se jednostavno pojavio, ali najvažnije je da je savladan i da mi je omogućeno da ozdravim i oporavim se - kaže Nemanja.

Dr Aleksandar Đorđević sa Instituta "Banjica" klinički rad je unapredio uvođenjem resekciono-rekonstruktivnih zahvata svih regija lokomotornog aparata, osim kičmenog stuba, a operativni zahvat koji je izveo u valjevskoj bolnici je vid autotransplantacije, presađivanjem manje kosti potkolenice na mesto kosti podlaktice koja je izmenjena agresivnim tumorom.

- Reč je o operaciji koja nema alternative. Kod pacijenta je u pitanju bio agresivni tumor ručnog zgloba, gde bi rekonstrukcija bila jako komplikovana, dok s druge strane mi autotransplantaciju radimo već dvadesetak godina sa jako dobrim rezultatima, koji su uporedivi sa svetskim standardom. Interesantno je da pri ovom zahvatu nema nikakvog specijalnog skupog instrumentarijuma - objašnjava dr Đorđević.

Kako kaže iskusni stručnjak, biološke intervencije, poput ove, važne su jer su trajne.

- Svi veštački materijali imaju određeni rok trajanja. Posebno što smo i mi ranije imali svoje implante, nažalost, sada smo uvoznici i dajemo dosta para, a siromašna smo zemlja, pa gde god možemo radimo ovakve biološke intervencije. U ovoj oblasti, inače, ne postoje dve iste operacije, jer se različite regije i koštano-zglobni sistemi rešavaju drugačijom hirurškom tehnikom - kaže dr Đorđević.

Obuka za mlade hirurge

Po rečima dr Saše Vukićevića, kao i direktora bolnice dr Zorana Đurića, na valjevskoj ortopediji postoji nekoliko mlađih lekara koji bi u budućnosti mogli da osvoje ovakve operacije. Tako bi one postale standard bolnice koja pokriva područje od oko 200.000 stanovnika.

вечерње НОВОСТИ

Biće ukinute liste čekanja na Institutu za onkologiju

Prof. dr Danica Grujičić imenovana za v. d. direktora Instituta za onkologiju. Među prioritetima su i jačanje radioterapije i uvođenje novih lekova

PROFESORKA dr Danica Grujičić, neurohirurg, imenovana je na sednici Vlade Srbije za v. d. direktora Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije (IORS), a u prvoj izjavi za medije, "Novostima" je rekla da će joj tri glavna prioriteta na novoj poziciji biti: ukidanje lista čekanja, jačanje kapaciteta radioterapije i uvođenje inovativnih lekova za onkološke pacijente.

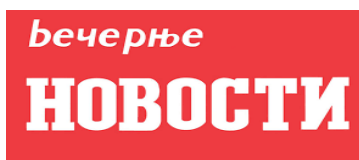
Rukovođenje IORS profesorka Grujičić, inače načelnik medikalne onkologije Klinike za neurohirurgiju Kliničkog centra Srbije, preuzima od profesora dr Radana Džodića, hirurga, koji iz privatnih razloga ne može više da obavlja ovu funkciju. Ona je "Novostima" rekla da će i ubuduće, formacijski, ostati na Klinici za neurohirurgiju, gde će kao i do sada primati pacijente:

- Na svojoj matičnoj klinici i ubuduće ću primati platu, a ako to nekoga možda sekira, odmah da kažem da za posao v. d. direktora IORS neću uzimati platu - kaže profesorka Grujičić. - IORS je kuća sa kojom godinama odlično saradujem, u kojoj ima mnogo vrsnih stručnjaka, ali i problema. Tamo se leče najteži pacijenti i nedopustivo je da postoje liste čekanja. Ovu funkciju sam prihvatila najviše iz uverenja da mogu da pomognem da se te liste ukinu, da se osnaži radijaciona terapija, uvedu novi lekovi za koje je dokazano da pomažu obolelima, ali i da se na medicinskom fakultetu kao poseban predmet uvede onkologija, jer mladi lekari moraju da imaju osnovna saznanja o onkologiji i radioterapiji.

SARADNJA

Profesorka Grujičić kaže da očekuje pomoć i Ministarstva zdravlja, i države, da se podignu standardi u onkologiji:

- Kada imate dobar tim kakav, ubeđena sam, imamo u IORS, ništa nije nemoguće. Sigurno da ima i onih kojima moje imenovanje za v. d. direktora Instituta ne odgovara, ali naći ćemo već neko rešenje. Ono na čemu ću svakako insistirati je da novi ljudi budu primljeni u nastavu na medicinskom fakultetu.

Novi aparati za dijalizu u Kuršumliji

Dom zdravlja u Kuršumliji dobio donaciju dragocenu za čak 20.000 građana. Vrednost samo jednog od četiri uređaja premašuje 1,7 miliona dinara

ODELJENJE za dijalizu Doma zdravlja u Kuršumliji postalo je opremljenije za četiri savremena aparata za dijalizu, marke Nikkiso, kojim su zamenjeni dosadašnji. Prema rečima dr Uranije Petrović, direktorke Doma zdravlja, ovu vrednu i značajnu donaciju kuršumlijskoj zdravstvenoj ustanovi poklonila je firma Eco trade.

- Ovi aparati značiće nam stabilnost u smislu da svi bubrežni bolesnici sa područja naše opštine mogu biti sagledani adekvatno - pojašnjava dr Petrović i dodaje da se trenutno na odeljenju koje je ovom donacijom postalo u potpunosti opremljeno, dijalizira jedanaest pacijenata.

Vrednost jednog aparata koji, kako saznajemo, nemaju ni neki klinički centri, premašuje 1,7 miliona dinara, a kuršumlijski Dom zdravlja već poseduje gotovo sve neophodne aparate na kojima mogu da im pozavide i daleko veće zdravstvene ustanove.

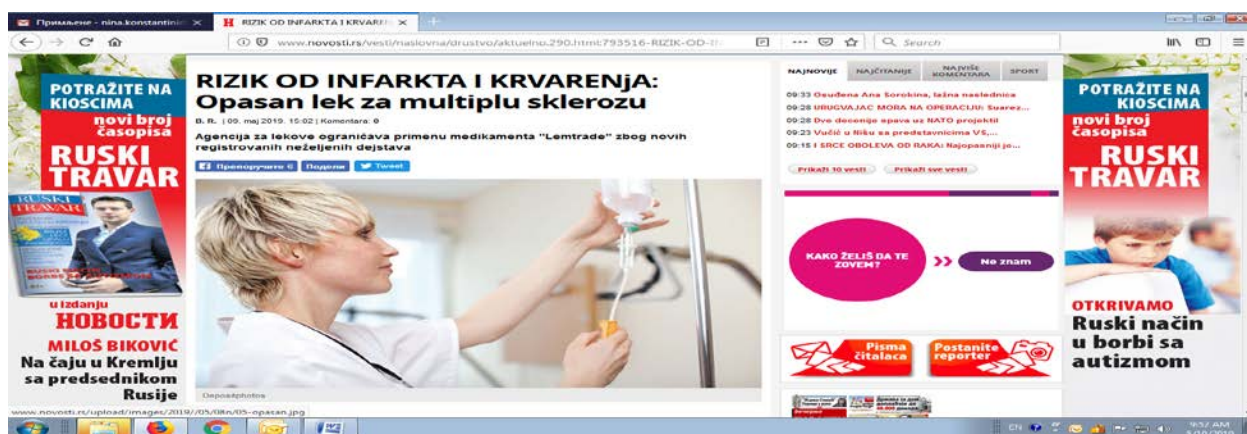
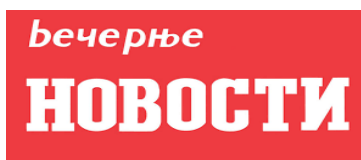
- Zahvaljujući pomoći Ministarstva zdravlja, lokalnoj samoupravi koja je uredila naše objekte, ali i brojnim donatorima kojima smo se obraćali, ova ustanova je zaista opremljena u svakom pogledu za primarni vid zbrinjavanja pacijenata, a imamo i stacionar opšteg tipa za smeštaj pacijenta, što većina domova zdravlja nije u stanju da priušti - pojašnjava direktorka Petrović.

Ona napominje da je odgovornost zaposlenih u kuršumlijskom Domu zdravlja dodatno veća jer je opština Kuršumlija sa oko 20.000 stanovnika, jedna od najrazuđenijih u zemlji i prostire se na oko 1.000

kvadratnih kilometara, pri čemu su seoska naselja na brdsko-planinskom području udaljena i po pedesetak kilometara od samog administrativnog centra opštine.

ZNAČAJ

OSIM što u udaljenim selima opslužuju uglavnom staračko stanovništvo, u kuršumlijskom Domu zdravlja ističu značaj ove ustanove i zbog administrativne linije sa Kosmetom, koja se na području ove opštine prostire u dužini od 106 kilometara.

RIZIK OD INFARKTA I KRVARENJA: Opasan lek za multiplu sklerozu

Agencija za lekove ograničava primenu medikamenta "Lemtrade" zbog novih registrovanih neželjenih dejstava

PRIMENA leka "lemtrada" (alemtuzumab), koji se koristi u terapiju multiple skleroze, teške neurološke bolesti od koje u Srbiji boluje oko 7.000 ljudi, biće ograničena nakon što su u svetu registrovani novi ozbiljni slučajevi neželjenih kardiovaskularnih reakcija i autoimunog hepatitisa.

O tome su nosilac dozvole za ovaj lek u Srbiji "Sanofi Aventis" i Agencija za lekove i medicinska sredstva Srbije (ALIMS) obavestili lekare, koji bi u uvođenju ove terapije kod novih pacijenata i u praćenju efekata leka kod onih koji već piju "lemtradu", trebalo da se drže novih uputstava.

Evropska agencija za lekove (EMA), na osnovu čijih uputstava su postupili "Sanofi Paster" i ALIMS, procenjuje primenu leka "lemtrada" u terapiji multiple skleroze, nakon što su zabeleženi novi slučajevi ozbiljnih kardiovaskularnih neželjenih reakcija, kao i autoimunskog hepatitisa i hemofagocitne limfohistiocitoze, što je životno ugrožavajući sindrom.

- Dok se ne donese konačna odluka, lečenje novih pacijenata ovim lekom sme da se započne samo kod odraslih sa relapsno-remitentnom multiplom sklerozom (RRMS), koja je visoko aktivna, uprkos primeni

barem dve druge terapije koje modifikuju tok bolesti - objašnjavaju u ALIMS. - Isto važi i kod odraslih pacijenata sa visoko aktivnom RRMS kod kojih su sve druge terapije kontraindikovane ili neprikladne.

Među neželjenim reakcijama na lek su i fatalna oštećenja jetre, krvarenja u plućima, infarkt, moždani udar...

ALARM ZA KONTROLU

LEKARI treba da prate vitalne funkcije pacijenata, mere pritisak i funkciju jetre pre i tokom lečenja. Ukoliko se vitalne funkcije značajno promene, ALIMS navodi da treba razmotriti prekid primene infuzije.

A screenshot of a web browser displaying a news article on the PTC website. The browser's address bar shows the URL 'www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/3515825/viking-bebe-stizu-i-u-srbiju'. The website's navigation bar includes 'PTC', 'VESTI', 'SPORT', 'MAGAZIN', 'TELEVIZIJA', 'RADIO', 'EMISJE', 'RTS', '78 DANA', and 'Ostalo'. The main headline reads '"Viking bebe" stižu i u Srbiju'. The article text states: 'Donedavno je kupovina reproduktivnih ćelija bila moguća samo za one sa dubljim džepom ili na kredit. Procedura je mogla da se započne i završi samo u inostranstvu. Ali nedavno doneti pravilnici mogli bi da svima olakšaju put do potomstva. Prvi put dozvoljen je uvoz i izvoz reproduktivnih ćelija. Slične propise Danska je usvojila pre petnaestak godina, a sada je najveći izvoznik reproduktivnih ćelija.' Below the text is a video player showing a laboratory setting with a person in a white lab coat. To the left, there is a sidebar with a 'DRUŠTVO' section containing several news items with small video thumbnails. To the right, there is a 'rtsplaneta.rs' logo and a search bar with 'Najnovije' and 'Najčitnije' buttons. The bottom of the screenshot shows the Windows taskbar with various icons and the system clock displaying '9:21 AM 5/10/2019'.

"Viking bebe" stižu i u Srbiju

Donedavno je kupovina reproduktivnih ćelija bila moguća samo za one sa dubljim džepom ili na kredit. Procedura je mogla da se započne i završi samo u inostranstvu. Ali nedavno doneti pravilnici mogli bi da svima olakšaju put do potomstva. Prvi put dozvoljen je uvoz i izvoz reproduktivnih ćelija. Slične propise Danska je usvojila pre petnaestak godina, a sada je najveći izvoznik reproduktivnih ćelija.

Dvadesetdvođodišnji Danac je anonimni donator reproduktivnih ćelija od punoletstva. Voli fudbal i studira digitalni dizajn. Dobrovoljni je i davalac krvi, što je za mnoge Danca rutina. Računa da je Banku reproduktivnih ćelija posetio oko 1.500 puta.

"Postao sam donator jer želim da pomognem. Mnogo je ljudi koji ne mogu da imaju dece. Nedavno sam pozvao i prijatelja da postane donator", dodaje donator iz Danske.

Prema srpskim propisima, on bi mogao da donira najviše tri puta. Isto ograničenje važi i za žene. One ne mogu da imaju manje od 21 ni više od 34 godine, a za muškarce gornja granica je 40 godina. Prvi put dozvoljen je i uvoz ili izvoz reproduktivnih ćelija.

"Predviđeno je pravilnicima da se za svaki pojedinačni slučaj kada nema ćelija kod nas ili embriona onda tek posegne za uvozom i izvozom", objašnjava Sandra Jovanović iz organizacije "Šansa za roditeljstvo".

A po izvozu, Danska je prva. Desetine hiljada tako rođenih širom Evrope zovu "viking bebama". Zvanično, najveća banka nalazi se u univerzitetskom gradu Arhusu.

Na desetine žutih kutija znače da je dnevna isporuka spremna da krene iz Danske na put zapadne Evrope. One uglavnom stižu na adrese klinika koje ih naručuju, samo u zemljama u kojima je to dozvoljeno.

"Izvozimo u sto država. Naši klijenti su žene širom sveta, uglavnom same, ali i gej i hetero parovi. Tako je i sa ženama na Balkanu. Ipak, problem je kada uvoz nije dozvoljen, onda im preporučimo kliniku na kojoj to mogu da urade", navodi Helen Sajersen Mirt iz "Cryos international"-a.

Najbliža nam je bila u Severnoj Makedoniji, ali su se mnogi odlučivali da proces završe na Baltiku.

"Prošle godine iz vaše zemlje na kliniku je došlo tridesetak žena. Taj broj je manji nego ranije. Ali očekujemo da ih ponovo bude više, jer su sada propisi promenjeni, pa je moguće i da donator ne bude potpuno anonim", ističe Svend Lindenberg sa Klinike za oplodnju.

U Srbiji će svi podaci biti strogo čuvani. Očekuje se da novi propisi olakšaju skupe procedure i tretmane – bar za cenu putovanja.

"Na donaciju ne idu ljudi koji to rade iz hira, ne idu zato što biraju boju očiju, već su to ljudi koji su primorani na takvu proceduru jer nemaju svoje reproduktivne ćelije", napominje Jovanovićeva.

Lekar će biti taj koji preporučuje, odnosno traži donora. Ali devet novih pravilnika definisalo je način uzimanja ćelija, ne i finansiranje. To udruženja najavljuju kao sledeće pitanje za državu.

Institut za transfuziju poziva građane da daju krv

Doktorica Olivera Savić iz Instituta za transfuziju krvi pozvala je građane svih krvnih grupa da, zbog smanjenih rezervi, daju krv tokom narednih dana.

Doktorica Olivera Savić navodi za RTS da je odziv građana prethodnih dana bio slab zbog praznika, ali i lošeg vremena koje je usledilo nakon istih.

Poziva sve građane da daju krv jer kako kaže – nedostaje krv svih krvnih grupa izuzev AB.

"Trebalo bi da imamo bar stotinak građana dnevno u našoj sali za davanje krvi da bismo mogli da kažemo da je odziv bio dobar i da imamo dovoljno krvi, zato apelujem na sugrađane da dođu i daju krv", navodi Savićeva.

Dodaje da se velike intervencije sada rade u gradovima širom Srbije i iz tog razloga je, kako kaže, potrebna veća količina krvi.

"Posebni problemi su veliki gradovi kao što je npr Beograd, gde su ljudi otuđeni pa imamo potrebu da češće pozivamo ljude da dođu i da daju krv", navodi Savićeva.

Dodaje da se danas krv organizovano daje – na četiri fakulteta, u fabrici reznog alata u Čačku kao i u Mladenovcu u autobusu za transfuziju krvi.

Poklon iz Vankuvera za Dečje odeljenje kraljevačke bolnice

Udruženje naših iseljenika iz Vankuvera u Kanadi poklonilo je Dečjem odeljenju Opšte bolnice u Kraljevu savremenu opremu za ranu dijagnostiku, prevenciju i lečenje najmlađih pacijenata.

U konsultaciji sa lekarima sa Dečjeg odeljenja u Kraljevu nabavljeni su savremni mikroskop sa digitalnom kamerom, 12-kanalni EKG, holteri pritiska koji nisu do sada korišćeni u praksi, i infuzione pumpe.

"Oprema se bira uz saglasnost i dogovor sa načelnicima odeljenja, sa lekarima. Šta je njima najpotrebnije. Šta će imati najveću vrednost na zdravlje naše dece i zadovoljstvo svih nas", kaže Negoslav Đaja, predstavnik donatora.

Na donatorskoj večeri u Vankuveru prikupljeno je oko 10.000 evra. Do sada je ovo udruženje pomoglo da se opreme odeljenja pedijatrije u sedam gradova u Srbiji. Dečje odeljenje u Kraljevu godišnje ima oko 2.000 hospitalizacija. Popunjenost odeljenja iznosi u proseku 70 odsto.

"Prosečna dužina ležanja je ispod pet dana što je na nekom evropskom nivou, što se tog dela tiče. Opremljeni smo solidno i ovo će nam značajno, značajno popraviti kvalitet rada", dr Srđan Vukašinić, načelnik Dečjeg odeljenja Opšte bolnice.

Na Dečjem odeljenju ima dosta zastarele i dotrajale opreme i svaka vrsta pomoći kao što je donacija iz Kanade, dobro je došla.

Međunarodni dan medicinskih sestara i tehničara

Dom zdravlja "Novi Sad" podseća građane da se u nedelju 12. maja obeležava Međunarodni dan sestrinstva, u čast rođenja Florens Najtingel - začetnice savremenog sestrinstva. U našoj ustanovi medicinske sestre i tehničari čine 52 % od ukupnog broja zaposlenih, odnosno, ukupno ih je 780.

Medicinska sestra zdravstvenu zaštitu pruža svima bez obzira na religiju, rasu, politička i seksualna opredeljenja.

Pacijent je uvek na prvom mestu.

Model razvoja sestrinstva podrazumeva adekvatne resurse: obrazovne, ljudske, tehničke, materijalne, organizacione i informaciono-komunikacijske resurse.

Od medicinskih sestara društvo i stručna zajednica očekuju:

- stručnost
- humanost
- brzo, tačno, pravilno reagovanje
- sprečavanje bolesti
- lečenje i rehabilitaciju
- zaštitu i unapređenje zdravlja
- smanjenja morbiditeta, komplikacija i invaliditeta
- povećanje očekivanog trajanja života
- osiguravanje fizičkog i psihičkog zdravlja
- poboljšanje kvaliteta života
- saradnju sa zajednicom

Medicinske sestre/tehničari danas dobijaju priliku za operativne, finansijske i upravljačke zadatke. Poseduju konkretne i pragmatične veštine da se nose sa pritiscima, da pruže individualnu i empatijsku negu, konstantno, na najefikasniji mogući način.

Medicinske sestre/tehničari od društva očekuju da ih uvaži kao zdravstvene profesionalce, kao ljude koji su deo sistema, da ih adekvatno materijalno vrednuje, da ne trpe fizičke napade na radnom mestu i ubistva.

Čestitamo 12. maj svim medicinskim sestrama i tehničarima.

Euromelanoma dan

Odeljenje dermatologije Doma zdravlja "Novi Sad" i ove godine, kao i više godina unazad, prati kampanju „Euromelanoma dan“ koja se održava 13. maja 2019. godine, a deo je evropske akcije za rano otkrivanje malignih tumora kože. Pored pregleda koji dermatolozi rade, kroz ovu kampanju se promoviraju značaj prevencije, rane dijagnoze i ranog lečenja raka kože, preventivno melanoma.

Stopa oboljevanja od melanoma je u stalnom porastu, pre svega zbog nekontrolisanog izlaganja UV zračenju u prethodnim decenijama, a pored toga rizik je i izlaganje veštačkim izvorima UV zračenja, odnosno, upotreba solarijuma. Problem u našoj zemlji je što se, još uvek, veliki procenat (oko 80%) melanoma dijagnostikuje u kasnijoj fazi, kada je tumor debljine iznad 1mm i rizik od širenja bolesti u limfne čvorove i unutrašnje organe značajno veći.

Pored ovakvih kampanja, pregledi kože i pregledi mladeža (dece i odraslih) sa dermoskopijom obavljaju se u svakodnevnom radu dermatologa i tada pacijenti dobiju savete o faktorima rizika, zaštiti kože od sunca, načinu samopregleda kože i daljim dermatološkim kontrolama.